

TALOUSARVIOALOITE 48/2010 vp**Määrärahan osoittaminen vesistöjen ravinnepi-toisuuksien vähentämiseen poistokalastuksella*****Eduskunnalle***

Itämeren suurin uhka on rehevöityminen. Rehevöityminen vaikuttaa veden laatuun, ekosysteemin toimintaan sekä vesistöjen virkistyskäyttöön. Tämän lisäksi vesistöjen kalakannoissa on tapahtunut muutoksia särkikalojen tuntuvaan lisääntymisen vuoksi. Tämä on vaikeuttanut ammattikalastajien toimintaedellytyksiä ja vähentänyt vesistöjemme virkistyskäyttöä.

Hallituksen Itämeri-selonteossa on kestävä kalastuksen ja kalankasvatuksen osalta mm. esitetty ns. poistokalastuksen ja siihen liittyvän erityisen tukijärjestelmän käyttöönottoa. Kyse on ravinteiden poistamisesta kalastamalla vähemmän arvokkaita kaloja (särkikaloja). Itämeri-selonteon eduskuntakäsittelyn aikana ympäristövaliokunta totesi, että erillinen käynnistystuki on tarpeen, jotta kalastajat olisivat motivoituneita laajamittaisen poistokalastuksen aloittamiseen.

Helmikuussa 2010 pidetyssä itämeren huippukokouksessa (BSAS) Suomen hallitus antoi lupauksen Saaristomeren tilanteen parantamisesta. Konkreettisena toimenpiteenä mainitaan tuki fosforin vähentämiseksi vedestä vähemmän käytetyn kalan (särkikalat) ns. poistokalastuksella.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos toteuttaa vuosina 2010 — 2011 pilottihankkeen, jossa selvitetään teknisiä ja taloudellisia mahdollisuuksia vähempiarvoisen kalan käyttämiseen eri ketjuissa, kuten elintarvikkeina, eläinten ravintona ja bioenergiana. Lisäksi tehdään arvio poistokalastuksen ekologisesta kestävydestä sekä kyseisten lajien esiintymisestä keskeisillä pyyntialueilla. Tulokset ovat tähän mennessä lupaavia.

Alustavien laskelmien mukaan särkikaloja voidaan kalastaa kestävästi 10 000 tonnia vuodessa. Tarkempi arvio voidaan tehdä edellä mainitun pilottihankkeen päätyttyä. Särkikalojen poistokalastus parantaa arvokalojen tilannetta, koska tiheät särki- ja lahnaparvet kilpailevat ahvenen ja kuhan kanssa ravinnosta ja elintilasta.

Hallituksen Itämeri-selontekoon ja Itämeren huippukokouksessa antamaan lupaukseen liittyen ehdotan kahden miljoonan euron varaamista ensi vuoden talousarviossa poistokalastukseen. Tuki osoitettaisiin erityisesti Suomenlahden ja Saaristomeren rehevöityneille rannikkoalueille, joilla harjoitetaan ammattikalastuselinkeinoa.

Määräraha tekisi mahdolliseksi poistaa vuodessa vähintään 5 000 tonnia vähemmän arvokasta kalaa poistokalastuksen avulla rannikon saaristolahdista. Tämä vastaa vähintään 38 tonnia fosforia. Suomi on Helcomin Itämeren toimintaohjelman mukaisesti sitoutunut vähentämään Suomenlahden fosforipäästöjä 150 tonnia vuodessa. Poistokalastuksella voitaisiin saavuttaa 25 prosenttia tästä tavoitteesta. Moniin muihin vesistöinvestointeihin verrattuna poistokalastus on hyvin kustannustehokas toimenpide. Esimerkiksi Helcomin Itämeren toimintaohjelman Suomen toimintasuunnitelma suosittaa haja-asutusalueen kuormituksen vähentämistä 46 tonnilla eli suunnilleen samassa laajuudessa kuin mihin poistokalastuksella päästäisiin. Poistokalastusta voidaan verrata fosfaattipitoisten pesuainesten kieltoon, joka otetaan käyttöön vuonna

2012 ja jonka arvioidaan vähentävän fosforikuor-
mitusta 15 tonnia.

Poistokalastuksen aloitusvaiheeseen osallis-
tuisi arviolta 50 ammattikalastajaa. Samanaikai-
sesti tällä olisi ammattikalastuksen piirissä arvi-
olta kymmenen henkilötyövuoden työllisyysvai-
kutuksen. Kalanjalostusteollisuudessa työllisyysas-
te olisi todennäköisesti suurempi.

Pitkän aikavälin tavoitteena on vähempiarvoi-
sen kalan markkinahinnan vakauttaminen siten,
että näiden lajien kalastus olisi pysyvää markki-
navoimien myötä. Särkikaloista voidaan valmis-

taa terveellisiä ja herkullisia tuotteita, kuten
esim. kalapyöryköitä. Jos särkikalat eivät kelpaa
ihmisten tai eläinten ruokakaloiksi, niitä voidaan
käyttää bioenergian tuotannossa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että eduskunta ottaa valtion vuoden
2011 talousarvioon momentille 30.40.62
lisäyksenä 2 000 000 euroa vesistöjen
ravinteiden vähentämiseen poistokalas-
tuksella.*

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2010

Christina Gestrin /r